

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

men) je na hořickém panství 51 žid. rodina, z toho po 1 rodině v Mlázovicích a Holovousích; 20 domů s 252 obyvateli tvořilo zvláště konskribované židovské město, 1 dům s 8 obyvateli byl podřízen přímo jurisdikci hořického panství.

1852: K matrikářskému úřadu v H. přiděleno je 113 rodin s 551 členem, z toho v H. 79 rodin s 393 členy, mimo H. v některých obcích po 1 rodině, v Lázních Bělohradě, Cerekvici a H. Brusnici po 2, v Stračově 5 rodin.

R. 1856 má obec 20 domů. V knize „Handbuch der Königingräzer Diözes von Josef Ant. Šrůtek, Königingräz 1857“ uvádí se 405 israelitů v Hořicích, 6 v Holovousích, 13 v Jeřicích, 9 v Miletině, 4 v Petrovích, 40 ve Stračově, 3 v Dohalicích. R. 1862 napočítán je v H. 21 obchodník, z nich $\frac{3}{4}$ Židů, 3 lékaři, z nich 2 Židé (MUDr. Vít Levít, MUDr. Karel Lederer). R. 1869 je v H. 386 (jinde 382) Židů, 1872 má obec všech členů 186 (196), mimo H. 37, v r. 1873 382, r. 1874 419, v r. 1880 již jenom 308 (351), r. 1885 308, r. 1890 272. V r. 1893 zjišťuje okr. hejtmanství počet oprávněných voličů žid. vyznání pro volby do zastupitelstva hořické obce náboženské a napočítává 68. Z nich je v Dohalicích, Stračově, Cerekvici, Sobčicích, Jeřicích, Holovousích, Ostroměři, Domoslavicích, Lanžově, Želkovicích, Mokrovousích, Dol. Černůtkách, Mžanech po 1 (13), v Miletině 3, v H. 52. Seznamy uložené v archivu vykazují pouze 47 členů platících daně.

V r. 1898 má obec 220 duší, r. 1900 198 duší, r. 1901 201 duší, r. 1902 195 duší v městě, mimo H. 45, r. 1907 186 duší, r. 1910 v H. 135 Židů, r. 1921 103 Židy, r. 1930 pouze 74 občany nábož. israel.

Náboženská daň. Již Hartmann David Hirsch asi v r. 1856 podal žádost k okr. úřadu, aby všechny israel. rodiny v H. a roztroušené po venkově byly přinuceny hradit část výloh spojených se správou náb. obce v H. Žádost obnovil v r. 1859. Okr. úřad nevyhověl. Později však úřad daně schvaluje a mohla býti i soudně vymáhána. Vyměrování náb. daně dělo se poměrně podle výše jednotlivcům předepsaných veřejných daní. Vznikly stížnosti, které musil okr. úřad vyřizovati. Od r. 1870 nařízeno, aby o stížnostech do výše předepsané daně rozhodl s konečnou platností sám volený smírčí soud, jehož členy byli zástupci stěžovatele i obce. Úřady však dále podporovaly obec všemožně při vymáhání náb. daně.

V r. 1857 platí 50 členů obce náboženskou daň.

R. 1862 stěžují si členové obce na vysoké poplatky za obřady při sňatecích a pohřbech.

V r. 1872 platí 57 členů náboženskou daň.

V r. 1894 předepisuje se náb. daň na základě zákona z 21. března 1890. Daňových tříd bylo 8. V nejnižší byl příspěvek 6 zl., v nejvyšší 100 zl., nemajetní však platili i méně než 6 zl. Souvěrci jsou s předepsanou daní nespokojeni, hrozí neplacením, ojedinele i vystoupením z církve. O nábož. dani vedena je v letech 1879—1892 kniha, z níž vidno je počet platících v H., mimo H., u každého jména připsána výše daně. Členy obce jsou někteří souvěrci i z Pecky, Vsestar, Dohalic, Hořiněvsí, Martinic, Chotěboře, Žacléře a Vídně.

V r. 1930 platí nábož. daň 21 osoba z H.

Období 1890—1914.

Právní poměr ž. o. n. upravuje se zákonem ze dne 11. března 1890. K hořické obci přiděleny mimo soudní okres hořický též obce z Nechanicka, Dohalice, Dub, Klenice, Lodin, Mokrovousy, Mžany, Velké Petrovice, Sovětice a Stračov. Lázně Bělohrad a Pecka, které se dosud hlásily vždy k Hořicům, byly přičleněny k Jičínu. Poněvadž souvěrci z těchto míst

pochovávali v Hořicích, měli zde svá kostelní místa, byli členy zdejšího Pohřebního bratrstva, vyhověly úřady opětovným žádostem jejich a hořické nábož. obce a přidělily jmenované obce od r. 1898 k Hořicům.

V listopadu 1890 zvoleno ve smyslu zákona zatímní předst. Star. Jos. Müller, členy Eman. Feuerstein, Arnošt Feldmann, Bohum. J. Doktor, M. A. Goldschmidt, Josef Goldschmidt, J. C. Müller, Adolf Mautner, Markus Pick, Samuel Lawetzky, za náhradníky Jindřich Reich a Adolf Putzker.

Úřední knihy (podací protokol, kniha chudých, korespondence, pokladní knihy) vedeny jsou způsobem moderním a vzorným. Jednací protokol a koresp. vede sám starosta a lze knihy ty považovati za náhražku kroniky, poněvadž zaznamenávají skoro všechny události obce).

V období jmenovaném ztratila obec úmrtím řadu věrných nezištně pracujících členů a příznivců. Jsou to (podle záznamů star. J. Müllera): V r. 1896 pochován v H. spisovatel MUDr. Arnold Hofsch (nar. v Hořicích 1815). V r. 1898 zemřel Josef Goldschmidt, býv. předs. Chevry, jehož jméno podle usnesení zastupitelstva vryto na čestnou pamětní desku⁸⁾. V témž roce zemř. býv. starosta obce J. C. (= Karel) Müller, v r. 1900 člen zastupitelstva Adolf Mautner a Leop. Feldmann, 29. srpna 1903 náměstek starosty Boh. J. Doktor, v r. 1906 náměstek starosty M. A. Goldschmidt, 21. března téhož roku pokladník obce Sam. Lawetzky (= Lavecký), 15. února člen zastupitelstva Josef Levitner, 14. května 1909 býv. star. Emanuel Feuerstein, 19. února 1910 Bernhard Doktor, 31. března 1910 člen zastup. Jakob Brunner, 28. července 1910 Ferd. Goldschmidt, šéf firmy Bratři Goldschmidtovi, 8. prosince téhož r. člen zastupitelstva Adolf Putzker.

Obec podporuje vydatně dobročinné israel. ústavy mimo H.

Finanční hospodářství obce bylo obtížné. Obec zápasila s velkými výdaji (rabín, kantor, škola). Když však rabín dr. Goldberg, kantor Auspitz a učitel Mader odcházejí z Hořic a funkce rabína a kantora svěřeny učitelům, přichází rozpočet do rovnováhy a nábož. daň může býti snížena.

Hnutí českožidovské má vliv i na obec. Jednotu a obec však pojí nejlepší přátelství, protože většina členů správy jednoty jsou členy obec. zastupitelstva (představenstva). 22. listopadu 1896 je ustavující valná hromada místního odboru Národní jednoty českožidovské v zasedací síni městské radnice. Poslanec JUDr. Jak. Scharf odůvodnil téměř dvouhodinnou řečí, proč se zakládají jednoty českožidovské. Odsoudil „němčení“ Židů a zdůraznil, že němčina u Židů musí býti cestou přirozenou nahrazena češtinou, že čeština musí vniknouti i do kostela, rodiny a společnosti. Čeština musí býti židovstvu jazykem mateřským.

Při volbách zvolen předsedou Josef Adel, jednatelem Jul. Kraus, pokladníkem Arnošt Doktor, místopřed. Boh. Eisner, členem výboru M. A. Goldschmidt. K žádosti jednoty zavedeny bohoslužby české a hebrejské. Další žádosti, aby německá škola israel. v Hořicích byla zrušena, nevyhověno s odůvodněním, že není posud vhodné náhrady za „vyučování němčině“ a že škola sama zanikne malým počtem dětí.

Další činnost jednoty. 28. srpna 1898 svolána veřejná schůze do hotelu Fr. Poura, na níž JUDr. Jak. Scharf mluvil o postupu českožidovského hnutí. 8. a 9. srpna 1903 na hořické hospodářské výstavě je sjezd členů Jednot českožidovských. První den uspo-